

засобами на всіх рівнях мовної системи: фонетичному, морфологічному, лексичному та стилістичному, тому перспективу нашого подальшого дослідження вбачаємо у виявленні особливостей функціонування засобів експресивності на фонетичному, морфологічному та стилістичному рівнях англomовної публіцистики.

ЛІТЕРАТУРА

- Мороховский А. Н. Стилистика английского языка/А. Н. Мороховский, О. П. Воробьева, Н. И. Лихошерст, З. В. Тимошенко. – К.: Вища школа, 1991. – 272 с.
- Чабаненко В. А. Стилистика экспрессивных засобів української мови: монографія/В. А. Чабаненко. – Запоріжжя: ЗДУ, 2002. – 351 с.
- Яковлева А. Р. Иностранный язык (английский): особенности языка современной англоязычной прессы: Учебно-методическое пособие/А. Р. Яковлева. – Уфа: Уфимский государственный университет экономики и сервиса, 2013. – 88 с.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ:

- BBC News. Netanyahu: Palestinians must face reality over Jerusalem. [Electronic resource] - Mode of access: World Wide Web: bbc.com/news/world-middle-east-42301004 (viewed on December 9, 2017). – Title from the screen
- CNN. Why Trump kept his Jerusalem promise. [Electronic resource] - Mode of access: World Wide Web: edition.cnn.com/2017/12/06/opinions/jerusalem-trump-campaign-promise-stewart-opinion/index.html (viewed on December 6, 2017). – Title from the screen
- CNN. Trump has to live with the consequences of his Israel decision. [Electronic resource] - Mode of access: World Wide Web: edition.cnn.com/2017/12/09/opinions/trump-israel-opinion-robertson/index.html (viewed on December 9, 2017). – Title from the screen
- The Guardian. Si, seniors: the Chilean city with grand plans to be the best place to grow old. [Electronic resource] - Mode of access: World Wide Web: theguardian.com/cities/2017/nov/13/chile-valdivia-elderly-older-people-gerontological-hub-ageing-crisis-pensions (viewed on December 12, 2017). – Title from the screen
- The Guardian. «Build it and they will come»: Tirana's plan for a «kaleidoscope metropolis». [Electronic resource] - Mode of access: World Wide Web: theguardian.com/cities/2018/oct/29/tirana-2030-albania-capital-plan-erion-veliaj (viewed on November 6, 2018). – Title from the screen
- The New York Times. Why We 'Hear' Some Silent GIFs. [Electronic resource] - Mode of access: World Wide Web: nytimes.com/2017/12/08/science/why-we-hear-some-silent-gifs.html (viewed on December 8, 2017). – Title from the screen
- The New York Times. U.S. and China Are Playing 'Game of Chicken' in South China Sea. [Electronic resource] - Mode of access: World Wide Web: nytimes.com/2018/11/08/world/asia/south-china-sea-risks.html (viewed on November 15, 2018). – Title from the screen
- The New York Times. «Anonymous» Is Hiding in Plain Sight. [Electronic resource] - Mode of access: World Wide Web: nytimes.com/2018/09/11/opinion/anonymous-op-ed-republican-party-trump.html (viewed on November 7, 2018). – Title from the screen
- The Telegraph. Budget and Brexit progress have boosted the economy, says Bank of England. [Electronic resource] - Mode of access: World Wide Web: telegraph.co.uk/business/2017/12/14/budget-brex-it-progress-have-boosted-economy-says-bank-england/ (viewed on December 14, 2017). – Title from the screen

Стах І.

Науковий керівник – асист. Головацька Ю. Б.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЛЕКСИКИ У КІНОДИСКУРСІ

Склад сучасної військової термінології не є стабільним. Він постійно змінюється у зв'язку зі старінням певних слів, поповненням новими термінами при реорганізації видів збройних сил, появі нових зразків зброї, військової техніки та нових методів ведення війни. Найбільш складними є військові терміни, які передають реалії англomовної дійсності, що не існують у іншій країні.

Актуальність статті полягає у питанні галузевого перекладу та військового перекладу, які постійно знаходяться у центрі уваги фахівців з перекладу, але не зважаючи на те, що загальні підходи до вирішення цієї проблеми досить добре вивчені, особливості перекладу конкретного жанру або конкретної групи текстів наразі залишаються поза сферою інтересів дослідників, тобто є недостатньо вивченими. З кожним роком збільшується кількість фільмів з військовою тематикою. В зв'язку з політичною ситуацією в нашій країні, все більша увага приділяється саме військовій лексиці.

Метою нашої статті є дослідження особливостей відтворення військової лексики та визначення основних способів їх передачі українською мовою.

Об'єктом дослідження є військова лексика, що активно використовується у кінодискурсі та мовній системі, а **предметом дослідження** - способи передачі та відтворення військової лексики українською мовою.

Військова лексика включає термінологію, до якої належать слова, що вживаються у зв'язку з військовими поняттями, та емоційно забарвлені елементи військового лексикону, які є у більшості випадків стилістичними синонімами відповідних військових термінів.

Склад сучасної військової термінології не є стабільним. Він постійно змінюється у зв'язку зі старінням певних слів, поповненням новими термінами при реорганізації видів збройних сил, появі нових зразків зброї, військової техніки та нових методів ведення війни. Найбільш складними є військові терміни, які передають реалії англomовної дійсності, що не існують у іншій країні.

Емоційно забарвлені слова і вирази, наявні в англійській військовій лексиці, виникають з певних спільних причин і мають деякі спільні риси, коли поєднуються загальновідомі і маловідомі слова. При цьому велика частина такої лексики при відповідних обставинах може перейти в широке вживання і стати загальновідомою. У сфері військової лексики часто зустрічаються одиниці, що виникли в усній мові. Більшість таких одиниць військової лексики має позитивне емоційне забарвлення. При утворенні такої лексики поєднуються загальновідомі слова і вирази з загальновідомими військовими термінами.

Військова термінологія визначає поняття, безпосередньо пов'язані з військовою справою, засобами ведення збройної боротьби. Військово-технічна термінологія складається з науково-технічних термінів. Насиченість спеціальною термінологією є відмінною властивістю військових матеріалів. До військових матеріалів зазвичай належать військово-художні матеріали, військово-публіцистичні та військово-політичні матеріали, військово-наукові та військово-технічні матеріали, акти військового управління (різні військові документи). До власне військових матеріалів прийнято відносити науково-технічні матеріали та акти управління, пов'язані з життям і діяльністю військ, та військових установ збройних сил. Військово-художня література, військова публіцистика і військово-політичні матеріали є військовими лише по своїй цілеспрямованості і тематиці, і в основному мають ті риси, які взагалі притаманні всім суспільно-політичним, публіцистичним і художнім текстам.

Англomовна військова термінологія вкрай неоднорідна. Поряд з однозначними термінами, що мають чіткі семантичні межі, є і багатозначні терміни. Наприклад, термін *security* означає охорону, забезпечення, бойове забезпечення; забезпеченість; безпеку, засекреченість; контррозвідка; термін *armor* - броня; бронетанкові війська; танки; терміни *unit i command* мають до десяти і більше значень. Тому багатозначність навіть однокомпонентних термінів ускладнює їх правильно розуміння і переклад, адекватність якого повністю залежить від контексту і ситуації.

При розгляді прийомів перекладу ми будемо спиратися на класифікацію перекладацьких трансформацій В.Н. Комісарова, в якій він виділяє дві основні групи - лексичні та граматичні та одну комплексну - лексико-граматичну. Лексичні трансформації об'єднують прийоми транскрибування і транслітерації, калькування та лексико-семантичної заміни (конкретизації, генералізації, модуляції). Граматичні трансформації об'єднують прийоми синтаксичного уподібнення (дослівний переклад), граматичні заміни (форми слова, частини мови). Лексико-граматичні трансформації - антонімічний переклад, експлікація (описовий переклад).

Найбільш вживаним прийомом перекладу військової термінології є *лексико-семантичні заміни* (конкретизація, генералізація, модуляція) - переклад лексичних одиниць оригіналу шляхом використання при перекладі одиниць, значення яких не збігається зі значеннями вихідних одиниць, але може бути виведено з них за допомогою певного типу логічних перетворень.

Calling the shot - оцінка пострілу;

Pickup zone - зона евакуації;

Конкретизація :

Sniper element - підрозділ снайперів;

Ground - заземлення;

Генералізація - заміна одиниці, котра має більш вузьке значення, одиницею з більш широким значенням.

Rifleman - стрілець;

Nuclear, Biological, Chemical - зброя масового ураження.

Калькування, або переклад лексичних одиниць оригіналу шляхом заміни її складових частин (морфем або слів) їх лексичними відповідниками - другий за частотою прийом перекладу військової термінології.

Countersniper operations - контрснайперські операції;

Rifle fire - вогонь гвинтівки;

Експлікація або описовий переклад - це трансформація, при якій лексична одиниця замінюється словосполученням, експлікується її значення, тобто що дає більш-менш повне пояснення або визначення цього значення.

Continuous wave - телеграфний режим роботи;

Crack-thump - спосіб "куля-постріл";

Граматична заміна - спосіб перекладу, при якому граматична одиниця в оригіналі перетворюється на одиницю з іншим граматичним значенням, що викликано розбіжністю в частинах мови, числах іменників та інших формах вираження граматичних категорій.

Landing zone - зона висадки;

Транскрипція і транслітерація - способи перекладу лексичної одиниці оригіналу шляхом відтворення її форми за допомогою букв. При транскрипції відтворюється її звукова форма, при транслітерації – графічна.

Servomechanism - сервомеханізм;

У своєму дослідженні ми дійшли висновку, що терміни в області військових знань володіють такими характерними ознаками як однозначність, нейтральність і незалежність від контексту. Для військових термінів характерна співвіднесеність з точно визначеними поняттями, прагнення до однозначності. Це призводить до того, що цілий ряд військових термінів набуває незалежності від контексту, отже, може перекладатися за допомогою лексичного еквіваленту. Однак це не означає, що військовий термін абсолютно незалежний від контексту, мова йде лише про те, що термінологічне значення слова зазвичай не схильне до контекстуальних змін, але проявляється це в контексті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка М., Изд. лит. на иностр. яз., 1994, С.11-13.
2. Вейхман Г.А. О способах образования слов сленга современного английского языка. Уч. Зап. Гос. Пед. Ин-та, 1991 № 5 С.1-10.
3. Даниленко В. П. «Лінгвістичний аспект стандартизації термінології», - М., 1993.-127 с.
4. Смирницкий А.И. Лексикология английского языка. М., Изд лит. на иностр. яз., 1996. №5 С. 94-98.
5. Судзиловский Г.А. К вопросу о «сленге» в английской военной лексике. Канд. Дисс. М., 1994 № 10, С. 56-58.
6. Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms. Joint Publication 1-02. - US Department of Defense, 2009. - 780 p.

Чухрій А.

Науковий керівник – асист. Шепітчак В.А.

КОМПЛЕКС ВПРАВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 9 КЛАСІВ.

В умовах модернізації освіти пріоритетним є навчання іноземної мови в школі. Це створює умови для адаптації школярів до нового мовного світу, сприяє подоланню мовного бар'єру в спілкуванні. У свою чергу, лінгвістична та змістова складові англомовного спілкування залежать від словникового запасу учнів та вміння використовувати його в реальних комунікативних ситуаціях.

Знання англійської мови це перш за все знання слів, а володіння мовою це лексичні навички, що забезпечує функціонування лексики у спілкуванні. Отже, лексичні навички є одним з основних компонентів змісту навчання англійської мови, а їх формування є метою формування лексичної компетентності.

Дослідженням питання формування лексичної англійської компетентності останнім часом приділяють увагу такі вчені як *К. В. Александров; Е. В. Александрова; Е. І. Архипова; М. П. Коваленко; Н. М. Крайнева; Л. В. Малетін; Ю. А. Молчанова; А. А. Мясников; І. Л. Перестороніна; А. Е. Сиземіна; А. Н. Шапов.* Незважаючи на відмінності у формулюваннях усі дослідники погоджуються на тому, що англомовна лексична компетентність - це потенціал здатності людини спілкуватися, тому оволодіння іноземною мовою в цілому та її лексичним аспектом зокрема має відбуватися як взаємодія людей між собою і навколишнім світом.

Мета статті розглянути процес формування англійської мовленнєвої лексичної компетентності учнів 9 класів за допомогою лексичних знань, мовних лексичних навичок, мовних умінь, а також особистого мовного та мовленнєвого досвіду, здатності до сприйняття, засвоєння і вживання лексики, вираженої понятійно-категоріальним апаратом певної предметної області в різних ситуаціях [7].

Актуальність дослідження полягає у процесі формування англомовної мовленнєвої лексичної компетентності в учнів 9 класів і в застосуванні систем вправ для послідовного формування мовних лексичних навичок і розвитку мовної лексичної компетентності з урахуванням вимог комунікативного, особистісно-діяльнісного, когнітивного та тезаурусно-цільового підходів.

У процесі формування мовної лексичної компетентності поряд з питанням відбору лексичного змісту важливим є питання формування мовних лексичних навичок, необхідних майбутньому знавцю мови. Аналіз робіт, присвячених цьому питанню, показує, що для репродуктивної діяльності визначальними в сфері англомовного спілкування є:

1) навичка за вибором і вживання термінів, що співвідносяться з певною терміносистемою, і актуалізацією слів, пов'язаних з ними на рівні парадигматики;

2) навичка поєднання термінів на синтагматичному рівні відповідно до мовного завдання.

Всі інші операції певною мірою підпорядковані вищезазначеним.

Основними в рецептивній мовній діяльності є такі лексичні навички:

1) навичка для сприйняття і семантизації термінів, що співвідносяться з певною терміносистемою, як логіко-тематичний ланцюжок ключових слів;